

Прича – Јелена Вукотић

БАБИНИ ДУКАТИ И ШТЕДНА КЊИЖИЦА

Ујак је умро сам.

У најбољем оделу сручио се иза улазних врата.

Није стигао на ручак на који смо га позивали недељом када би мајка пекла пиле или векну од меса.

Његове удрвенеле ноге блокирале су улаз у стан. Телефон који је непрекидно звонио без одговора и успаничен поглед моје мајке одвели нас је к њему. Када смо стигли из његовог стана сем продорног звука старог мобилног телефона марке *Нокиа* није се чуло ништа.

Претестеристерисали смо шарке на дотрјалим дрвеним вратима са којих се спорадично љускала бела лак фарба освежена негде касних осамдесетих и коначно одблокирали улаз. У стан је прво ушао полицајац, потом и доктор који није могао ништа до да констатује смрт која је из непознатих разлога наступила пре неколико сати. На докторове речи из грла моје мајке пролегао се врисак саздан од очаја, туге и разочарања. Врата двадесет и четири мале кутије, колико ова зграда броји станова, остала су до једних затворена. Нико се није запитао ко је у касно попоне, пред крај времена за одмор, узео себи толико слобде да реметећи другима мир, свој бол урликне свету.

За ујаком су остали гарави зидови и неред самачког живота, кутија са плочама, грамофон на коме недостаје игла, пар собних папуча и неки намештај, мираз његове баке. Остала је и ујна која га је додуше напустила пре пар година у праскзорје док је сањао Рио и карневал на коме

је био пре тачно четрдесет година. Бешчедна и разочарана желела је да више не гледа једне исте кулисе залудног живота. Осећала се као да је цео век провела у некаквом театру апсурда у коме чак није ни умела да одигра своју улогу.

“Морали бисмо јавити Дафини.” рекао је тата.

“Мислим да то њу не занима.” рекла је мама и села на тросед чији су дотрајали федери болно зацвилели под њеном тежином.

На столу између шољица од кафе чији је скорели остатак попримио беличасте длочице приметила сам фото албум. Писало је *Сплит 1985*. Са по мало избледелих фотографија смешили су се ујак и ујна управо венчани ведри и пуни наде. Било је то њихово једино заједничко путовање. Ујна је изгледала бескрајно срећна. Ујак загладан у даљину и одсутан.

“И ја бих била срећна да сам била бабадевојка ко твоја ујна.” рекла је мама након што сам поменула како ујна изгледа веома срећна.

Снаха јој се никада није допала. Колико год се ујна трудила да умилостиви маму поклонима, пажњом, посвећивањем мени и брату никад се није уклопила. Никад јој није опроштено што се удала за четири године млађег човека. Причали су да је извесно била код какве бабе *да га свеже*. Онакав красан момак а нашао њу, престарелу девојчуру. Истина је да су обоје увелико превалили тридесет када су се срели.

Презир који је мама иначе осећала, оног дана када је ујна напустила ујака, нарастао је до висине дванаестоспратнице са тенденцијом раста у зависности од ујниног даљег понашања. Нека сила уредила је да се не срећу

и тиме могу слободно рећи поштедела моју ујну велике непријатности коју би доживела да је срела маму.

“Бојим се да си неправедна.” рекао је отац. Он је био од оних људи који не маре за туђе проблеме али ако се уплете да о њима говори онда је увек говорио право и никоме није држао страну. Знао је добро да судија неретко извуче дебљи крај. “Врло добро знаш колико је трпела. Децу није имала јер он није желео, стално је терао по свом, а она га је бескрајно волела.”

“Ово је њена кућа. Они се нису развели.” надовезао се брат.

“Глупости!” викнула је мама “Све ћу јој узети на суду!”

*
**

Међу ујаковим папирима пронађен је тестамент и два писма. На једном је писало *упутство у случају смрти* на другом *Дана* како је у младости ујак називао своју супругу. Иако је горела од жеље да отвори све три коверте мајка је праћена очевим оштрим погледом отворила само *упутство*. Тестамент и коверта са ујниним именом прослеђени су јавном бележнику.

Кремирајте ме стајало је на средини папира који смо нашли у коверти са натписом *упутство* заједно са две зелене новчанице од по стотину евра, испод тога *при чистој свести и здравој памети* и потпис.

“Па он је полудео. Каква кремација?” побунила се мајка “То не долази у обзир. Нико од нас Божовића није кремиран па неће ни он.”

“То је последња воља твог брата и биће извршена како треба.” рекао је тата тоном који није остављао простора за преговоре.

**

У тесној чекаоници Јавног бележника Смоловића после неколико година први пут су се среле моја мајка и ујна Дафина. Мајка је фрктала, млатила марамицом, слинила на махове и испод ока посматрала ујну која је мирна седела на некаквој дизајнерској фотељици у коју могу да се сместе само мршавице и деца.

“Изволите.” рекао је Илија Смоловић након што је његова секретарица испратила претходну странку.

Из фиоке је извадио тестамент и писмо. Писмо је одмах уз пратећи документ предао ујни. Потом је прочитао садржај тестаamenta изрекао правни лек и поздравио ујну и мајку.

“Гадура незасита добила је и паре и стан.” рекла је мајка љутито, а онда тужним тоном додала “Сирочићи моји, ујак вам ништа није оставио.”

Брат је на ово истрчао из собе и неко време провео на ходнику превијајући се од напада смеха, отац се, иако то скоро никада не ради, прекрстио.

**

Далеко од свих ујна Дафина је читала писмо

Драга моја,

Знам упропастио сам ти живот.

Био сам нефер како само ја умем бити када ми је до нечег половично стало.

Пријао ми је живот ових година без твог прекорног погледа али

верујем да ми не би било ни сасвим рђаво са тобом.

Све је твоје стан, бабини дукати, новац на књижици свих десет хиљада евра.

Нек ти је са срећом.

Дуго је у сузама гледала у своје наследство и папир на коме је написано писмо а онда га искидала на најситније комаде и бацила са балкона на коме је црно од гарежи стајало давно заборављено буре за купус, дрвена столица и метла. Метлом је погурала напред папириће које је ветар вратио на терасу. Села је на столицу. Пред очима јој је као на филму пролетео бедан ентеријер стана у коме је живела. Дотрајали подови застрти теписима чија се боја с годинама потрошила, офуцане јамболије, кухињски елементи дотрајали толико да није смела да их риба, ред одлепљених плочица у купатилу, пожутела тоалетна шкољка којој ни сона киселина више није могла ништа. Као слике окачене у галерији осветљене рефлекторима пред очима су јој блеснуле неостварене жеље, изневерена очекивања, устезања и животарења. *Десет хиљада ђавола нека ти душу спржи, да могу свакоме по дукат да дам да буду ревноснији у својој казни* помислила је бесна. Написала је два писма. Једно је однела на пошту, друго оставила на столу.

Беживотно тело моје ујне покупили су са плочника у зору.

